

Pełnomocnik Rządu ds. „Programu dla Odry - 2006”



**Roczne sprawozdanie
z działalności Pełnomocnika Rządu
do Spraw „Programu dla Odry - 2006”
za okres 01.01.2004 – 31.12.2004**



SPIS TREŚCI

1	WPROWADZENIE	4
2	KOORDYNACJA I WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ „PROGRAMU DLA ODRY 2006”	5
2.1	SAMORZĄDY GMINNE I POWIATOWE	5
2.2	SAMORZĄDY WOJEWÓDZKIE	6
2.3	URZĘDY WOJEWÓDZKIE.....	6
2.4	MINISTERSTWO ŚRODOWISKA I INSTYTUCJE PODLEGŁE RESORTOWI ŚRODOWISKA (REGIONALNE ZARZĄDY GOSPODARKI WODNEJ, REGIONALNE DYREKCJE LASÓW PAŃSTWOWYCH)	7
2.5	TURYSTYCZNE I REKREACYJNE WYKORZYSTANIE ODRY	7
2.6	BUDOWA SYSTEMU INFORMACJI PRZESTRZENNEJ DORZECZA ODRY (SIPDO)	8
3	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE DZIAŁAŃ W DORZECZU ODRY, PODEJMOWANYCH W RAMACH INICJATYWY SZCZECIŃSKIEJ, MIĘDZYNARODOWEJ KOMISJI OCHRONY ODRY PRZED ZANIECZYSZCZENIEM ORAZ INNYCH INICJATYW MIĘDZYNARODOWYCH	10
3.1	INICJATYWA SZCZECIŃSKA - PROJEKT ODERREGIO.....	10
3.2	MIĘDZYNARODOWA KOMISJA OCHRONY ODRY PRZED ZANIECZYSZCZENIEM (MKOOPZ)	11
3.3	POLSKO – BRANDENBURSKA GRUPA ROBOCZA „ODRA 2006”	11
3.4	INNE INICJATYWY I SPOTKANIA	12
3.4.1	<i>Polsko - Niemiecka Rada Ochrony Środowiska</i>	12
3.4.2	<i>Międzynarodowe Kolokwium ODRA 2004</i>	12
3.4.3	<i>Polsko – Niemiecka Komisja Mieszana ds. Żeglugi Śródlądowej</i>	12
3.4.4	<i>Droga wodna Hawela – Odra jako część osi komunikacyjnej Berlin – Szczecin</i>	12
3.4.5	<i>Komitet ds. Współpracy Przygranicznej Polsko – Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej</i>	12
3.4.6	<i>Polsko – Niemiecka Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej</i>	13
4	WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI, A TAKŻE MIĘDZYRZĄDOWA WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU DORZECZA ODRY	14
4.1	PROJEKT ENLARGE – NET.....	14
4.2	ŚWIATOWY FUNDUSZ NA RZECZ OCHRONY PRZYRODY (WWF).....	14
5	WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z FUNDUSZY WSPÓLNOTOWYCH, JAK RÓWNIEŻ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO POZYSKIWANIA POZABUDŻETOWYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU ZE ŹRÓDEŁ KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH	15
5.1	POZYSKIWANIE ŚRODKÓW Z FUNDUSZY UNIJNYCH NA REALIZACJĘ ZADAŃ „PROGRAMU DLA ODRY 2006” – FUNDUSZ SPÓJNOŚCI.....	15
5.2	POZYSKIWANIE ŚRODKÓW POZABUDŻETOWYCH NA REALIZACJĘ „PROGRAMU DLA ODRY 2006” – PHARE CBC	17
5.3	PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO POZYSKIWANIA POZABUDŻETOWYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU ZE ŹRÓDEŁ KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.....	17
6	OPRACOWYWANIE PROJEKTÓW DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO OKREŚLENIA W USTAWIE BUDŻETOWEJ ŚRODKÓW NA REALIZACJĘ PROGRAMU ORAZ OPRACOWYWANIE PRELIMINARZA WYDATKÓW ZGODNIE Z KIERUNKAMI ZADAŃ, USTALONYMI PRZEZ KOMITET STERUJĄCY PROGRAMU	18
7	PRZYGOTOWYWANIE PLANÓW FINANSOWO-RZECZOWYCH ORAZ HARMONOGRAMU DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W RAMACH PROGRAMU	19
8	ANALIZOWANIE I OCENIANIE ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH I EKONOMICZNYCH Z DZIEDZIN ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ PROGRAMU	19

9	INICJOWANIE KONTROLI PRZEBIEGU REALIZACJI INWESTYCJI I PROJEKTÓW PROGRAMU.....	20
10	REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POWIERZONYCH PRZEZ RADĘ MINISTRÓW LUB PREZESA RADY MINISTRÓW, ZWIĄZANYCH Z PROGRAMEM ORAZ ZE ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJEM DORZECZA ODRY.....	20
11	POWOŁYWANIE ZESPOŁÓW DO OPRACOWANIA OKREŚLONYCH ZAGADNIĘĆ ORAZ ZLECANIE PRZEPROWADZANIA EKSPERTYZ I OPINII.....	20
12	PODSUMOWANIE I WNIOSKI	21

SPIS TABEL

Tab. 1. Przedsięwzięcia dla których zaktualizowano KPP - ochrona przeciwpowodziowa	15
Tab. 2. Projekty - dla których Komisja Europejska podjęła decyzję o dofinansowaniu z Funduszu Spójności - infrastruktura wodno-ściekowa w dorzeczu Odry	16
Tab. 3. Projekty oczekujące na decyzję Komisji Europejskiej o dofinansowaniu z Funduszu Spójności.	16
Tab. 4. Podział rezerwy celowej - „Program dla Odry 2006”.....	19

1 WPROWADZENIE

W roku 2004 w budżecie państwa przeznaczono środki finansowe skierowane bezpośrednio na realizację zadań „Programu dla Odry 2006”. Była to rezerwa celowa w wysokości 91,288 mln zł. Na mocy przyjętej przez Sejm Rzeczypospolitej ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Program dla Odry - 2006” (Dz. U. Nr 98, poz. 1067, Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 Nr 216, poz. 1827), zwanej dalej Ustawą, rok 2004 był trzecim rokiem realizacji Programu.

W roku 2004 Pełnomocnik Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006”, zwany dalej Pełnomocnikiem, kontynuował podjęte wcześniej działania związane z upowszechnieniem idei Programu wśród społeczności ośmiu województw dorzecza Odry. „Program dla Odry 2006”, zwany dalej Programem, w kompleksowy sposób łączy wszystkie sfery aktywności społeczności nadodrzańskiej. Jest zarówno odpowiedzią na potrzeby gospodarcze, jak i obawy wciąż żywe w pamięci tych, którzy przeżyli kataklizm z 1997 roku. Buduje bowiem bezpieczeństwo kilku milionów ludzi mieszkających nad Odrą i jej dopływami, jest szansą na aktywizację gospodarczą obszarów zniszczonych przez powódzie. Dlatego najważniejszym zadaniem Programu jest sprawnie działający i całościowy system zabezpieczenia przeciwpowodziowego, którego wdrożenie jest warunkiem niezbędnym do uzyskania możliwie najwyższego stopnia zabezpieczenia przeciwpowodziowego w dorzeczu Odry. Sporządzenie Programu poprzedziła analiza bardzo wielu projektów naukowych i technicznych opracowywanych na przestrzeni lat przez przedstawicieli świata nauki oraz podmioty związane z działaniami w zakresie prewencji przeciwpowodziowej. Program jest realną odpowiedzią na zagrożenie – zgromadzone w nim zostały bodaj wszystkie elementy dotychczas planowanych i realizowanych zadań oraz dokonano ich systematyki. Zgodnie z zakresem kompetencji zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 marca 2002 r. w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do Spraw Programu dla Odry – 2006 (Dz.U. Nr 31, poz. 278) zwanym dalej Rozporządzeniem. Pełnomocnik koordynuje ich realizację oraz pozyskuje dla nich środki. Jednak te działania nie są jedynym wymiarem działalności Pełnomocnika. Równie ważny jest bliski i regularny kontakt ze społecznościami lokalnymi oraz ich władzami. Pozwala on propagować ideę Programu, zyskiwać dla jego zadań poparcie, a jednocześnie słuchać uwag i opinii grup społecznych bezpośrednio zainteresowanych poszczególnymi zadaniami. Efektem takich działań Pełnomocnika jest szerokie poparcie dla Programu oraz życzliwe jego przyjęcie.

Do najważniejszych inwestycji oddanych w 2004 roku należy zaliczyć zakończone zadania: dolny awanport Śluzy Mieszczańskiej – etap I (Wrocław, woj. dolnośląskie), zbiornik retencyjny Stara Woda (woj. lubuskie), Pracze Odrzańskie – odbudowa i modernizacja wałów rzeki Bystrzycy (Wrocław, woj. dolnośląskie), budowa zbiornika we wsi Stara Morawa (woj. dolnośląskie), obwałowanie Odry – Koźle – Landzmerz (woj. opolskie), polder Majdany – podwyższenie wału prawostronnego rzeki Ner i Warty – etap I (woj. wielkopolskie) oraz zadanie Zakole Santockie – modernizacja uszkodzonego wału rzeki Warty na odcinku 73,0 – 73,2 km (woj. lubuskie).

Dalsza konsekwentna realizacja Programu doprowadziła w roku 2004 do uregulowania bądź wyremontowania 300 km rzek i potoków, wybudowania 13,11 km nowych wałów przeciwpowodziowych oraz zmodernizowania 34,9 km wałów istniejących. Ponadto prowadzone były prace remontowe i budowlane na 8 jazach i 5 śluzach. Prowadzono także prace budowlane oraz remontowe na 11 dużych zbiornikach wodnych, a do użytku oddano 3 nowe zbiorniki wodne.

W wyniku realizacji Programu zalesiono także ponad 4 358,73 ha nieużytków porolnych oraz przebudowano drzewostany na powierzchni 10 914,82 ha. Dzięki dofinansowaniu z Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zakończona została budowa 30 oczyszczalni ścieków, modernizacja bądź rozbudowa 20 obiektów, a także zakończono 300 zadań z zakresu kanalizacji o łącznej długości ponad 1 000 km.

Rok 2004 był kolejnym okresem przygotowań dokumentacji i opracowań studialnych, które w związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej pozwolą na uzyskanie dofinansowania i szybką realizację zadań Programu.

2 KOORDYNACJA I WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ „PROGRAMU DLA ODRY 2006”

Stosownie do § 2 pkt 1 i pkt 5 Rozporządzenia w zakresie koordynowania realizacji zadań Programu w okresie sprawozdawczym współpracowano z:

- samorządami gminnymi,
- samorządami powiatowymi,
- 8 samorządami wojewódzkimi i instytucjami bezpośrednio im podległymi (Zarządy Melioracji i Urzędzeń Wodnych – ZMiUW),
- 8 urzędami wojewódzkimi,
- Ministerstwem Środowiska i instytucjami podległymi resortowi środowiska, (Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej – RZGW, Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych - RDLP),
- Ministerstwem Infrastruktury,
- Kancelarią Prezesa Rady Ministrów,
- Bankiem Światowym.

2.1 Samorządy gminne i powiatowe

Pracownicy Biura Pełnomocnika Rządu ds. „Programu dla Odry 2006”, zwanego dalej Biurem, uczestniczyli czynnie w kilkudziesięciu spotkaniach z przedstawicielami jednostek samorządu gminnego i powiatowego w zakresie:

- zabezpieczenia przeciwpowodziowego gminy Świebodzice,
- planowania przestrzennego w gminie Wrocław,
- budowy zbiornika Grobla w gminie Paszowice,
- zagospodarowania turystycznego w gminie Turawa,
- studium wykonalności gospodarki wodno-ściekowej w zlewni rzeki Kaczawy,
- zabezpieczenia przeciwpowodziowego gmin i miasta Wleń,
- budowy zbiornika Kostrzyca na terenie gminy Mysłakowice,
- utylizacji odpadów na terenie gmin karkonoskich,
- stanu zabezpieczenia i ochrony przeciwpowodziowej powiatu oławskiego,
- budowy zbiornika Długomost na terenie gminy Dziadowa Kłoda,
- budowy zbiorników retencyjnych w gminie Środa Śląska i Legnica,
- ochrony od powodzi Ziemi Kłodzkiej,
- infrastruktury turystycznej miasta Głogowa,
- realizacji projektu badawczego pn. „Ocena stanu ekologicznego Jeziora Turawskiego w celu opracowania działań na rzecz jego poprawy”.

W ramach spotkań wiele uwagi poświęcono planowanym zbiornikom w zlewni Kaczawy: Grobla na rzece Nysa Mała (powiat jaworski), Rzymówka na rzece Kaczawie (powiat złotoryjski), Pielgrzymka na rzece Skora (powiat złotoryjski). Dla wszystkich zbiorników wykonane zostało studium wykonalności. 8 września w siedzibie Dolnośląskiego ZMiUW w Legnicy odbyło się spotkanie, na którym przedstawicielom gmin i powiatów przekazana została dokumentacja.

W roku 2004 rozpoczęto również prace związane z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym Wlenia i Lwówka Śląskiego (powiat lwówecki). Miasto Wleń należy do najbardziej zagrożonych na terenie Dolnego Śląska. Cyklicznie w odstępach 10-15 lat wody rzeki Bóbr zalewają miasto. Jedynym realnym sposobem zabezpieczenia przed powodzią jest budowa obwałowań. Opracowana ocena ekonomicznej efektywności inwestycji wykazała, że wysokość strat spowodowanych powodzią znacznie przekracza nakłady przewidziane na zabezpieczenie miasta Wleń przed powodzią. Realizacją inwestycji pod nazwą „Zabezpieczenie przeciwpowodziowe miasta Wleń” zajmuje się Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych we Wrocławiu Oddział we Lwówku Śląskim. Prace rozpoczęto w sierpniu 2004r. Ich zakończenie planuje się na miesiąc maj 2007r. Koszt zadania ogółem wynosi 15.700 tys. zł.

Wynikiem współpracy na poziomie samorządów jest wykonanie studiów wykonalności dla 4 zbiorników: Długomost na rz. Widawie (powiat oleśnicki), Chwalimierz na rz. Średzka Woda (powiat średzki), Mirsk na Czarnym Potoku (powiat lwówecki) oraz Kostrzyca na rz. Jedlicy (powiat jeleniogórski). Istnieje szansa, że niektóre z nich uzyskają dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych.

Jedną z ważniejszych inwestycji na poziomie regionalnym jest budowa zbiornika Kamieniec Ząbkowicki. W ciągu 2004 r. odbyło się kilka spotkań poświęconych budowie zbiornika, w tym miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, a także inwestycjom związanym z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej w rejonie planowanej inwestycji. Lokalizację zbiornika planuje się w dolinie rzeki Nysa Kłodzka, pomiędzy miejscowościami Przyłęk i Kamieniec Ząbkowicki. Omawiany zbiornik o planowanej maksymalnej pojemności 104 mln m³ będzie zajmował powierzchnię 918,55 ha. Obszar ten znajduje się w całości w województwie dolnośląskim w obrębie powiatu ząbkowickiego na terenach gmin Kamieniec Ząbkowicki i Bardo Śląskie. Obecnie opracowywana jest kompleksowa dokumentacja projektowo-kosztorysowa dla zbiornika.

Oprócz wymienionych powyżej, w ramach „Programu dla Odry 2006” podejmuje się szereg zadań z zakresu naprawy i modernizacji obwałowań, regulacji bądź odbudowy koryt rzek i potoków czy też budowy sieci małej retencji. Zadania te realizowane są na terenie praktycznie każdego z powiatów województwa dolnośląskiego.

2.2 Samorządy wojewódzkie

Spotkania z przedstawicielami samorządów wojewódzkich dotyczyły przede wszystkim:

- ustaleń dotyczących budowy zbiornika Racibórz, woj. śląskie,
- budowy zbiornika Wielowieś Klasztorna, woj. wielkopolskie,
- ustaleń dotyczących projektu Enlarge – Net,
- odbioru zadania pod nazwą zbiornik Jordanów, woj. dolnośląskie,
- przekazania zadania inwestycyjnego pod nazwą „Stara Woda - budowa zbiornika retencyjnego w gminie Lubsko”, woj. lubuskie,
- odbioru zadania pod nazwą „Budowa wałów rzeki Odry na odcinku Koźle - Landzierz-5,6km, woj. opolskie.

W dniu 29 listopada odbyło się przekazanie w użytkowanie zadania pn. Stara Woda – budowa zbiornika retencyjnego, gm. Lubsko, chroniącego miasto Lubsko przed powodzią. Zadanie było współfinansowane ze środków „Programu dla Odry 2006”. Inwestorem zadania był Lubuski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Zielonej Górze. Zbiornik o pojemności całkowitej 854 tys. m³ jest pierwszym tego typu suchym polderem zlokalizowanym na terenach nizinnych. Niewielkie piętrzenie ze zbiornikiem stałym sprawia, że zbiornik idealnie komponuje się z istniejącymi obszarami leśnymi.

W dniu 6 maja 2004 r. z inicjatywy Marszałka Województwa Opolskiego odbyło się spotkanie poświęcone perspektywom budowy zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz. Na spotkanie zaproszono przedstawicieli wojewodów i Marszałków województw dolnośląskiego i śląskiego, a także przedstawicieli gminy Lubomia, w której położone są Nieboczowy, gdzie zawiązało się stowarzyszenie obrony wsi przed wysiedleniem.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym, przedstawiciele Biura na bieżąco kontaktowali się z Zarządami Województw oraz z podległymi im ZMiUW w sprawach związanych z planowaniem i preliminowaniem wydatków, bieżącą realizacją inwestycji finansowanych ze środków Programu oraz w sprawach rozliczeń i sprawozdawczości.

Podczas spotkań samorządy wojewódzkie zgłaszały swoje potrzeby na rok 2004, które znacznie przewyższały możliwości finansowe wynikające z kwoty, jaką dysponował Pełnomocnik. Ich potrzeby przewyższały kwotę 140 mln zł.

2.3 Urzędy Wojewódzkie

Spotkania pracowników Biura z przedstawicielami Urzędów Wojewódzkich z dorzecza Odry dotyczyły przede wszystkim:

- budowy zbiornika Racibórz oraz Wrocławskiego Węzła Wodnego,
- gospodarki wodnej w Wielkopolsce,
- infrastruktury technicznej Województwa Zachodniopomorskiego,
- możliwości wykorzystania technologii cyfrowego obrazowania terenu,
- sytuacji kryzysowych i reagowania.

W dniu 16 lutego 2004 roku, w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie zorganizowane przez Wojewodę Śląskiego Lechosława Jarzębskiego na temat budowy zbiornika

Racibórz. W spotkaniu wzięły udział Minister Środowiska Czesław Śleziak oraz Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. „Programu dla Odry 2006” dr Lech Poprawski.

Budowa zbiornika Racibórz stanowi nierozwiązany od dziesięcioleci problem pomimo tego, że jego obecność pozwoliłaby zwiększyć ochronę przeciwpowodziową dla całej górnej i środkowej doliny Odry. Główną przyczyną, która blokuje budowę zbiornika jest opór społeczny przed wysiedleniem ok. 700 mieszkańców gminy Lubomia. Zbiornik ma powstać na terenie wsi Ligota Tworkowska i Nieboczowy, których mieszkańcy protestują przeciw przeniesieniu się w inne miejsce. Niezwykle ważne są więc konsultacje społeczne.

Dnia 8 listopada 2004r. odbyło się zorganizowane przez Pełnomocnika Rządu ds. „Programu dla Odry 2006” spotkanie dotyczące wspólnej realizacji budowy zbiornika Racibórz Dolny na rzece Odrze oraz modernizacji Wrocławskiego Węzła Wodnego w aspekcie finansowania ze środków Funduszu Spójności. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, przedstawiciele Marszałków województw śląskiego i dolnośląskiego, przedstawiciel urzędu miasta Wrocławia oraz bezpośredni beneficjenci tj. dyrektorzy RZGW we Wrocławiu, Gliwicach oraz dyrektor Dolnośląskiego ZMIUW we Wrocławiu. Podczas spotkania ustalono wspólną strategię pozyskiwania środków na realizację tych przedsięwzięć.

2.4 Ministerstwo Środowiska i instytucje podległe resortowi środowiska (Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej, Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych)

Ustalenia i spotkania z tym resortem oraz instytucjami podległymi dotyczyły:

- połączenia żeglugowego dla statków morsko-rzecznych portu Schwedt z wodami szczecińskiego węzła wodnego,
- ochrony od powodzi Ziemi Kłodzkiej.

20 sierpnia 2004 r. w siedzibie RZGW we Wrocławiu, w obecności przedstawicieli gmin, odebrano „Studium ochrony przed powodzią Kotliny Kłodzkiej ze szczególnym uwzględnieniem ochrony miasta Kłodzka”. W oparciu o studium zlecone zostanie wykonanie studium wykonalności dla ochrony od powodzi Ziemi Kłodzkiej. Studium wykonalności wskaże czy proponowane rozwiązania są zasadne z punktu widzenia gospodarczego, społecznego i ekonomicznego.

Na spotkaniu, oprócz autorów opracowania (Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego, Hydroprojekt, Akademia Rolnicza) oraz gospodarzy (RZGW) obecni byli przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego z obszaru Kotliny Kłodzkiej, przedstawiciele Dolnośląskiego ZMIUW, Wydziału Zarządzania Kryzysowego Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego i Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006”.

W związku z faktem realizacji przez Ministra Środowiska zadań Programu z dorzecza Odry w stopniu przekraczającym 50% kwót przeznaczonych na jego realizację, Przedstawiciele Biura w sposób bezpośredni współpracowali ze wszystkimi RZGW z dorzecza Odry (RZGW Gliwice, Wrocław, Poznań i Szczecin) oraz z RDLP w Katowicach i we Wrocławiu w sprawach związanych z planowaniem i preliminowaniem wydatków, bieżącą realizacją inwestycji finansowanych ze środków Programu oraz w sprawach rozliczeń i sprawozdawczości.

28 grudnia 2004r. w Dolnośląskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyli przedstawiciele Departamentu Zasobów Wodnych w Ministerstwie Środowiska: Pan Piotr Rutkiewicz – Zastępca Dyrektora Departamentu i Pani Teresa Dorowska-Świątek oraz Dyrektorzy RZGW z Gliwic, Wrocławia, Poznania i Szczecina. Podczas spotkania przeanalizowane zostały zadania realizowane w roku 2004, plany na rok 2005 oraz uzgodniono wysokość planowanych nakładów z rezerwy celowej „Program dla Odry 2006” na poszczególne zadania realizowane przez resort i podległe mu jednostki.

2.5 Turystyczne i rekreacyjne wykorzystanie Odry

Pomimo swoich niewątpliwych walorów turystyczno-krajobrazowych oraz mnogości kulturowych atrakcji Odra nie jest przystosowana do żeglugi, zarówno pasażerskiej, jak i turystyczno-rekreacyjnej. Przedstawiciele Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” aktywnie współpracują z instytucjami zajmującymi się turystyką, rekreacją i sportem w dolinie i dorzeczu Odry oraz wspierają inicjatywy nie tylko propagujące turystykę i rekreację rzeczną, ale też próbujące zmienić podejście społeczne do Odry i innych rzek w Polsce.

Jedną z imprez o wyżej wymienionym charakterze była organizowana latem 2004 roku wielka operacja wodniacka „Powitanie Unii Europejskiej na polskich wodach” pod honorowym patronatem Prezydenta RP, Aleksandra Kwaśniewskiego. Honorowy Patronat nad operacją dolnośląską objął Pełnomocnik Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” - Wojewoda Dolnośląski Stanisław Łopatowski. Celem akcji zorganizowanej przez Polski Związek Żeglarski wraz z Polskim Towarzystwem Turystyczno-Krajoznawczym i współorganizowanej przez wodniaków i władze samorządowe z całego kraju było zintegrowanie środowisk związanych z żeglugą oraz promocja polskich szlaków wodnych w Europie. W ramach imprezy przygotowanych zostało kilkadziesiąt rejsów i imprez towarzyszących, w których uczestniczyli wodniacy z całej Europy – krajów należących do Unii Europejskiej, wstępujących do niej wraz z Polską, a także będących poza procesem zjednoczeniowym.

W dniu 26 czerwca 2004 r. w Gmachu Głównym Politechniki Wrocławskiej we Wrocławiu odbyła się organizowana przez Biuro konferencja turystyczna pn. „Turystyczne zagospodarowanie doliny Odry szansą dla społeczności Nadodrza”. Celem konferencji była wymiana doświadczeń w zakresie możliwości turystycznego zagospodarowania doliny Odry oraz prezentacja realizowanych i planowanych przedsięwzięć zwiększających atrakcyjność turystyczną Nadodrza. Do udziału w konferencji zaproszeni zostali przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej oraz środowisk związanych z turystyką, rekreacją, ochroną przyrody i gospodarką wodną.

2.6 Budowa Systemu Informacji Przestrzennej Dorzecza Odry (SIPDO)

System Informacji Przestrzennej Dorzecza Odry (SIPDO) jest systemem informatycznym, którego głównym celem jest wsparcie realizacji zadań „Programu dla Odry 2006” poprzez stworzenie narzędzia pozwalającego na jego sprawną i efektywną koordynację, dającego możliwość zaawansowanych analiz, będącego źródłem informacji o gospodarce wodnej na międzynarodowym obszarze dorzecza Odry oraz tworzącego wspólną interdyscyplinarną platformę informacyjną zapewniającą możliwość wymiany informacji pomiędzy jednostkami uczestniczącymi w realizacji Programu. System ma także upowszechniać w Polsce ideę społeczeństwa informacyjnego, edukacji elektronicznej oraz promować dorzecze Odry wraz z jego walorami przyrodniczo-kulturowymi oraz turystyczne wykorzystanie szlaków wodnych i lądowych. Ma też zachęcać do korzystania i rozwoju technologii GIS (Geographical Information System – System Informacji Przestrzennej) w Polsce.

Interdyscyplinarność „Programu dla Odry 2006” oraz mnogość zadań inwestycyjnych realizowanych w jego ramach obejmujących przede wszystkim zagadnienia związane z zabezpieczaniem przeciwpowodziowym, usunięciem szkód powodziowych, sporządzaniem prewencyjnych planów zagospodarowania przestrzennego oraz renaturyzacji ekosystemów, zwiększeniem lesistości, zbilansowaniem zasobów wodnych, energetycznym wykorzystaniem rzek, ochroną czystości wody oraz środowiska przyrodniczego, a także utrzymaniem i rozwojem żeglugi śródlądowej, wymogły konieczność opracowania nowoczesnego narzędzia informatycznego, które pozwoliłoby na sprawne koordynowanie i monitorowanie oraz należyte wsparcie wszelkich procesów związanych z realizacją samego Programu.

Zagadnienie sprawnej koordynacji realizacji Programu wiązało się z koniecznością gromadzenia i przetwarzania szeregu różnych informacji z obszaru całego dorzecza, obejmującego osiem województw Rzeczypospolitej Polskiej. Analiza aspektów informatycznych wykazała, że sprawne koordynowanie realizacji Programu możliwe będzie dzięki zastosowaniu technologii GIS i systemu informacji przestrzennej. Pierwszym krokiem w ramach prac przygotowawczych do budowy Systemu było rozpoczęcie procesu gromadzenia danych przestrzennych. W wyniku podjętych działań udało się pozyskać bardzo cenne i użyteczne dane, które na etapie implementacji Systemu stały się jego podstawowym zasobem.

Pomysł budowy tak obszernego systemu był dużym wyzwaniem, które nie miało podobnego precedensu w kraju, zarówno w aspekcie funkcjonalności, jak i bogactwa zasobów. Tym samym wyobrażenia i wiedza na ten temat budowana była w oparciu o bardzo skromne rodzime doświadczenia. Wyobrażenia o budowie SIPDO oparte były na idei prototypowania procesu budowy celem zmniejszenia ryzyka, które wzrasta wraz z obszernością Systemu. Dzięki temu założeniu Biuro mogło w sposób bardzo dynamiczny kreować sposób budowy Systemu i nadawać mu kształt maksymalnie odpowiadający jego potrzebom oraz potrzebom innych użytkowników zewnętrznych związanych z realizacją Programu. Przyjęta strategia wiązała się również z koniecznością prowadzenia procesu analiz tematycznych zarówno w samym Biurze jak i instytucjach zewnętrznych, co dodatkowo determinowało kształt wdrażanego Systemu.

W ramach zrealizowanego projektu osiągnięto następujące cele:

- opracowanie Projektu Generalnego SIPDO,
- stworzenie i wdrożenie SIPDO w części wspierającej działania Biura Pełnomocnika Rządu określone m. in. we wszystkich ustawowych celach Programu,
- dostawa sprzętu,
- dostawa oprogramowania GIS i RDBMS,
- pozyskanie i import danych do SIPDO,
- stworzenie dedykowanych baz danych i aplikacji,
- kompleksowe przeszkolenie.

W chwili obecnej zakończone zostały prace nad pierwszym etapem budowy SIPDO, który obejmował wdrożenie modułów zadań merytorycznego wsparcia zarządzania Programem takich jak: ewidencja elementów systemu biernego i czynnego zabezpieczenia przeciwpowodziowego, ewidencja zadań opracowywanych w ramach dorzecza Odry, modelowanie szkód powodziowych oraz rejestr uwarunkowań przestrzennych dla zadań „Programu dla Odry 2006”. Opracowane zostały także elementy administracyjnego wsparcia zarządzania Programem takie jak: wydawanie wytycznych i uwarunkowań, baza adresowa oraz portal intranetowo-internetowy z serwerem metadanych. Filozofia budowy SIPDO zakładała efektywne wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na ten cel, przekładające się na jak najszersze wykorzystanie budowanego Systemu przez instytucje bezpośrednio lub pośrednio realizujące „Program dla Odry 2006”, bądź też mające wpływ na jego realizację, a także przez szerszy krąg odbiorców społecznych.

Istotną część SIPDO stanowi Portal Mapowy. Dzięki niemu możliwy jest dostęp do informacji przestrzennej w postaci gotowych map oraz prostych narzędzi analitycznych za pośrednictwem zwykłej przeglądarki internetowej. Ten sposób dostępu do informacji wykorzystywany będzie zarówno przez pracowników Biura, pracowników instytucji współtworzących SIPDO, jaki i osoby zainteresowane.

Pierwszy etap budowy SIPDO w opisanym powyżej zakresie objętym udzielonym zamówieniem publicznym został opracowany i wdrożony we wrześniu 2004 roku. SIPDO jest bezprecedensowym rozwiązaniem w naszym kraju, a zakres przestrzenny i tematyczny oraz mnogość instytucji zaangażowanych w realizację systemu stanowi o jego wyjątkowości. Potwierdzeniem tych słów może być fakt otrzymania przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” nagrody za szczególnie cenne wdrożenie GIS na Międzynarodowej Konferencji Użytkowników ESRI, odbywającej się w dniach 9-13 sierpnia 2004r. w San Diego w USA. Wyróżnienie jest niezwykle prestiżowe, jako że nagradzane wdrożenia wybierane są spośród 100 tys. użytkowników z całego świata.

3 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE DZIAŁAŃ W DORZECZU ODRY, PODEJMOWANYCH W RAMACH INICJATYWY SZCZECIŃSKIEJ, MIĘDZYNARODOWEJ KOMISJI OCHRONY ODRY PRZED ZANIECZYSZCZENIEM ORAZ INNYCH INICJATYW MIĘDZYNARODOWYCH

Na mocy Rozporządzenia Pełnomocnik został upoważniony do podejmowania działań w zakresie koordynowania realizacji zadań „Programu dla Odry 2006”, współpracy w zakresie działań w dorzeczu Odry podejmowanych w ramach Inicjatywy Szczecińskiej, Międzynarodowej Komisji Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem oraz innych inicjatyw międzynarodowych. Ponadto podjęta została współpraca z międzynarodowymi organizacjami i instytucjami, a także międzyrządowe współdziałanie w zakresie problematyki zrównoważonego rozwoju dorzecza Odry.

W sprawach międzynarodowych Pełnomocnik współpracuje z organizacjami i instytucjami, bierze udział w spotkaniach i konferencjach w charakterze członka lub obserwatora, uzgadnia interesy stron w ramach ochrony przeciwpowodziowej dorzecza Odry, dąży do osiągnięcia porozumień na szczeblu rządowym. Przedstawiciele Biura Pełnomocnika biorą także udział w pracach niektórych grup projektowych w charakterze ekspertów. W trakcie prac w grupach międzynarodowych, zwłaszcza w ramach różnych projektów finansowanych z funduszy unijnych Pełnomocnik dąży do pozyskania dodatkowych źródeł finansowania dla zadań objętych programem oraz wymiany doświadczeń z instytucjami i podmiotami międzynarodowymi, które wdrożyły już programy o podobnej skali.

„Program dla Odry 2006” jest ważnym elementem współpracy międzynarodowej. Pełnomocnik pełni funkcję przewodniczącego Polsko – Brandenburskiej Grupy Roboczej „Odra 2006” powołanej w 1998 roku, bierze również udział w pracach Polsko – Niemieckiej Komisji Wód Granicznych oraz Polsko – Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej.

3.1 Inicjatywa Szczecińska - PROJEKT ODERREGIO

W dniu 3 listopada 2003 r. w Poczdamie Pan Wicewojewoda Stanisław Janik oraz przedstawiciele Biura wzięli udział w charakterze obserwatorów w przetargu zorganizowanym przez Wydział Wspólnego Planowania Berlin – Brandenburgia na kontynuację projektu Oderregio, o nazwie Oderregio II. W wyniku procedury przetargowej spośród 4 firm wybrano firmę Infrastruktur & Umwelt Prof. Dr. Böhme und Partner / IU Consult GmbH (Niemcy), która będzie kontynuowała realizację projektu Oderregio. Celem projektu Oderregio jest rozwinięcie opracowanej w pierwszej fazie „Koncepcji prewencji przeciwpowodziowej w dorzeczu Odry”, realizowanej w oparciu o środki planowania przestrzennego, do uzgodnionego w skali ponadpaństwowej programu działań. Realizacja projektu przewidziana jest do 2006 roku.

Podczas pierwszego spotkania Grupy Kierującej Oderregio II, które odbyło się w dniach 10–11 marca 2004 roku we Wrocławiu, partnerzy projektu podpisali porozumienie w sprawie jego realizacji. Wyrazili w nim gotowość aktywnej współpracy w zakresie kontaktów pomiędzy instytucjami, wymiany danych oraz utworzenia roboczych grup tematycznych w pracach których brać udział będą przedstawiciele wszystkich partnerów projektowych. Partnerzy projektu uznali, że międzynarodowy wymiar problematyki powodzi wymaga prewencyjnego działania przekraczającego granice państwowe oraz implementacji zintegrowanych strategii. W wyniku tych ustaleń dokonany został podział na grupy robocze, w pracach których aktywny udział biorą pracownicy Biura. Te grupy to: GR1 (grupa robocza) – Instrumenty planowania, GR2 – Podstawy danych (GIS) – Modelowanie, GR3 – Program działań oraz GR4 – Zarządzanie informacją. Dotychczas odbyła się w dniach 24 – 25 czerwca 2004 roku we Wrocławiu Konferencja plenarna „Oderregio – integracja polityki przestrzennej w dorzeczu Odry – Transgraniczny program działań – ochrona przeciwpowodziowa w gospodarce przestrzennej w dorzeczu Odry” oraz pierwsze spotkania grup roboczych, podczas których został omówiony zakres działań, oczekiwania względem Projektu oraz udział merytoryczny przedstawicieli poszczególnych członków grup. We wszystkich spotkaniach brali udział przedstawiciele Biura odpowiednio do zakresu swoich obowiązków. Dotychczas w ramach Projektu został sporządzony Glosariusz, który jest zestawieniem ponad 200 kluczowych pojęć i nazw własnych z zakresu problematyki przeciwpowodziowej oraz planowania przestrzennego w czterech językach – polskim, czeskim, niemieckim oraz angielskim.

3.2 Międzynarodowa Komisja Ochrony Odry przed Zanieczyszczeniem (MKOOpZ)

W czerwcu 2004 roku MKOOpZ zakończyła i przekazała Stronom Umowy „Raport 2004 dla Międzynarodowego Obszaru Dorzecza Odry”. Raport ten, którego podstawą prawną jest artykuł 3 oraz załącznik I Ramowej Dyrektywy Wodnej UE, kraje członkowskie powinny były opracować dla wszystkich międzynarodowych obszarów dorzeczy i przesać do Komisji Europejskiej do dnia 22 czerwca 2004 roku. Kraje leżące nad Odrą uznały, że koordynowanie wdrożenia Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) w Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry powierzą MKOOpZ. W następstwie tej decyzji specjaliści polscy, czescy i niemieccy w ramach grup roboczych opracowali „Raport 2004” dla Komisji Europejskiej. Podczas spotkań roboczych oraz narad (z 13 – 14 stycznia, 25 - 26 maja oraz 15 – 16 listopada 2004 roku, wszystkie odbyły się we Wrocławiu) delegacje oraz eksperci przedstawili informacje dotyczące instytucji opracowujących materiały do raportu oraz o zaawansowaniu prac poszczególnych zespołów roboczych. We wszystkich krajach prace dobiegają końca a materiały, zgodnie z ustaleniami, spłynęły do końca 2004 roku. Zostaną one poddane analizie oraz ocenie podczas narady 6 na początku 2005 roku.

Szczególne zaangażowanie Pełnomocnika dotyczy prac grupy roboczej AH3 Wody podziemne oraz PGR A1 Mapy/GIS. W Międzynarodowym Obszarze Dorzecza Odry warunki występowania wód podziemnych są bardzo zróżnicowane, a największy wpływ na ich zasobność ma budowa geologiczna. Dlatego bardzo istotne jest zaplanowanie koniecznych działań w celu sporządzenia skoordynowanego planu gospodarowania wodami na międzynarodowym obszarze dorzecza Odry oraz sporządzenie analizy obciążeń oraz wpływu działalności ludzkiej na stan tych wód. W wyniku dotychczasowych prac zostały omówione różne warianty metodyczne i przyjęto, że każda delegacja zastosuje własny wariant dla charakterystyki GWB (Ground Water Body – Zasoby Wód Podziemnych).

Zadania podgrupy roboczej A1 Mapy/GIS, wynikające z Ramowej Dyrektywy Wodnej UE oraz zgody stron na pełnienie przez MKOOpZ roli koordynującej w procesie wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej UE na międzynarodowym obszarze dorzecza Odry, dotyczą realizacji wspólnych działań w celu sporządzenia skoordynowanego planu gospodarowania wodami, a w szczególności:

- sporządzenia mapy granic międzynarodowego obszaru dorzecza łącznie z wodami przybrzeżnymi i podziemnymi oraz mapy różnych, które stanowią część raportu dla UE zgodnie z art. 3 RDW

a także:

- oceny wytycznych UE dot. GIS oraz opracowanie aspektów istotnych dla obszaru dorzecza Odry;
- śledzenia prac prowadzonych na poziomie europejskim, dot. GIS oraz wypracowywanie na tej podstawie zaleceń istotnych dla międzynarodowego obszaru dorzecza Odry.

Warto podkreślić, że w pracach nad Raportem dla Unii Europejskiej z obszaru międzynarodowego dorzecza Odry w roku 2004, główną rolę odegrał System Informacji Przestrzennej Dorzecza Odry (SIPDO), zrealizowany w Biurze Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006”, oraz zasoby w nim zgromadzone. Obecnie trwają rozmowy nad wykorzystaniem SIPDO wraz z jego platformą sprzętowo-programową jako bazy dla składowania oraz udostępniania danych z obszaru międzynarodowego dorzecza Odry, które są wynikiem pracy podgrupy roboczej A1.

3.3 Polsko – Brandenburska Grupa Robocza „Odra 2006”

Polsko – Brandenburska Grupa Robocza „Odra 2006” została powołana w roku 1998 w celu uzgadniania wspólnej strategii ochrony przeciwpowodziowej oraz skoordynowania działań prowadzonych w dorzeczu Odry przez Polskę i Brandenburgię. Grupa ta przygotowała i podpisała Wspólny Program „Przyszłość i bezpieczeństwo dla dorzecza Odry” oraz porozumienie o wymianie ekspertów z Polski i Niemiec w przypadku wystąpienia powodzi.

Podczas dotychczasowych spotkań omawiane były problemy związane z tworzeniem wspólnej jednolitej bazy danych dla dorzecza Odry, która będzie spełniała wymogi Ramowej Dyrektywy Wodnej. Istotą problemu jest przede wszystkim brakująca baza kartograficzna. Ważnym tematem kontaktów jest temat rozbudowy drogi wodnej Odra – Hawela, dlatego strona polska prezentuje cele „Programu dla Odry 2006” i wskazuje na rozbieżności pomiędzy Programem a planowanym przedsięwzięciem modernizacyjnym niemieckiego Zarządu Dróg Wodnych.

W roku 2004 nie odbyło się do spotkanie Grupy, jednak termin kolejnego posiedzenia został wyznaczony na kwiecień 2005 roku.

3.4 Inne inicjatywy i spotkania

3.4.1 *Polsko - Niemiecka Rada Ochrony Środowiska*

Przedstawiciele urzędów wojewódzkich i marszałkowskich województw dolnośląskiego, lubuskiego oraz zachodniopomorskiego, a także krajów związkowych Saksonii, Brandenburgii oraz Meklemburgii-Pomorza Przedniego podczas kolejnego, XI posiedzenia które odbyło się w dniach 16 – 17 września 2004 roku w Szczecinie, poinformowali Radę o najnowszych, podejmowanych wspólnie przedsięwzięciach w zakresie poprawy stanu środowiska w obszarach nadgranicznych oraz o planach rozwoju współpracy dwustronnej w tym zakresie. Rada zapoznała się także ze sprawozdaniem ze stanu zaawansowania prac MKOOpZ. Natomiast przedstawiciel polskiej delegacji przedstawił bieżące informacje na temat realizacji „Programu dla Odry 2006”. Rada Ochrony Środowiska została poinformowana o realizowanych i planowanych przez stronę niemiecką przerzutach wody z Nisy Łużyckiej do zalania wyrobisk po kopalniach węgla brunatnego i do Szprewy oraz z informacjami na temat uzgodnień w sprawie procedur odszkodowawczych. Wysoko oceniono rozwój współpracy polsko-niemieckiej w zakresie transgranicznego przemieszczania odpadów oraz współpracę dwustronną w zakresie ochrony przyrody, szczególnie w odniesieniu do sieci ekologicznej NATURA 2000. Obie strony podkreśliły chęć kontynuowania i rozszerzania współpracy w tych dziedzinach.

3.4.2 *Międzynarodowe Kolokwium ODRA 2004*

W dniu 26 listopada 2004 roku Pan Zbigniew Dubniański Zastępca Dyrektora Biura uczestniczył w VIII Międzynarodowym Kolokwium Odra 2004 zorganizowanym we Frankfurcie przez Stowarzyszenie ds. zagospodarowania obszaru nurtu Odry. W Kolokwium ze strony polskiej oprócz przedstawiciela „Programu dla Odry 2006” wzięli udział przedstawiciele RZGW Szczecin, Instytutu Morskiego w Szczecinie oraz OdraTrans. Strona niemiecka reprezentowana była przez Federalne Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Mieszkalnictwa z Berlina, Ministerstwa Infrastruktury i Planowania Przestrzennego kraju związkowego Brandenburgii oraz przedstawiciele Dyrekcji Gospodarki Wodnej Żeglugi „Wschód” z Magdeburga. Problematyka kolokwium dotyczyła różnych aspektów żeglugi w obszarze Dolnej Odry w powiązaniu z planami rozbudowy dróg wodnych po stronie niemieckiej oraz realizacją „Programu dla Odry 2006”.

3.4.3 *Polsko – Niemiecka Komisja Mieszana ds. Żeglugi Śródlądowej*

W dniach 16 – 17 marca 2004 roku w Magdeburgu odbyło się kolejne, 11 posiedzenie Komisji, w której wzięł udział Dyrektor Biura. Podczas spotkania omówiono problematykę rozwoju polsko – niemieckiego ruchu przemienego, form realizacji umowy o Żegludze Śródlądowej po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Rozważano także możliwość uznawania patentów i innych dokumentów w Żegludze Śródlądowej.

3.4.4 *Droga wodna Hawela – Odra jako część osi komunikacyjnej Berlin – Szczecin*

Na zaproszenie firmy PCK Raffinerie GmbH ze Schwedt nad Odrą przedstawiciel Pełnomocnika Pan Zbigniew Dubniański w dniach 10 – 11 sierpnia 2004 roku wzięł udział w prezentacji założeń technicznych „Programu rozbudowy drogi wodnej Hawela – Odra” połączonej z objazdem po tej drodze. Strona niemiecka zaprezentowała dotychczasowe zaawansowanie prac, kierunki następnych etapów oraz przyłączyła się do dyskusji nad problemami jakie wiążą się z tym projektem, a wymagają wspólnego rozwiązania.

3.4.5 *Komitet ds. Współpracy Przygranicznej Polsko – Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej*

XXIII posiedzenie Komitetu odbyło się w dniach 9 -10 grudnia 2004 roku we Frankfurcie nad Odrą oraz w Słubicach. Jednym z głównych tematów obrad były kwestie związane z problematyką Wspólnego Rozwoju Odry. W kwestii ochrony przeciwpowodziowej uznano, iż wobec zimowego zagrożenia powodziowego należy zapewnić tranzytowość Odry dla pracy lodolamaczy.

3.4.6 *Polsko – Niemiecka Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej*

XV posiedzenie Polsko – Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej odbyło się w Berlinie w dniu 23 czerwca 2004 roku. Komisja Międzyrządowa z zadowoleniem przyjęła dokument polsko – niemieckiej grupy roboczej, powołanej przez Komitet ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko – Niemieckiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, określający stanowisko stron na temat przestrzennego i gospodarczego rozwoju regionu nadodrzańskiego (Rozwój regionu nadodrzańskiego/Inicjatywa Szczecińska II), który identyfikuje potrzebę współpracy przy opracowaniu wspólnej strategii rozwojowej.

Stwierdzono, iż w przyszłości wszelkie plany dotyczące zamierzeń infrastrukturalnych powinny wspierać i wzmacniać regionalny wzrost gospodarczy, zatrudnienie oraz innowacyjność regionu, którego osią jest rzeka Odra. Uznano, iż przedsięwzięcia infrastrukturalne, mające na celu rozwój transportu, ochrony środowiska, ochrony przeciwpowodziowej, jako komponentów rozwoju regionalnego, należy oceniać z punktu widzenia ich znaczenia gospodarczego dla polsko – niemieckiego regionu odrzańskiego jako całości.

4 WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI ORGANIZACJAMI I INSTYTUCJAMI, A TAKŻE MIĘDZYRZĄDOWA WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE PROBLEMATYKI ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU DORZECZA ODRY

4.1 Projekt Enlarge – Net

Projekt ENLARGE-NET został powołany do życia z inicjatywy miasta Drezna – stolicy kraju związkowego Saksonii pod koniec października 2002 roku w ramach programu pilotażowego Unii Europejskiej. Celem projektu jest wspieranie władz lokalnych i regionalnych z Euroregionów przygranicznych w ich przygotowaniach do poszerzenia UE. Projekt ma przyczynić się do nawiązania stałych kontaktów pomiędzy nimi, jak i innymi podmiotami z Saksonii, Dolnego Śląska i pñ. Czech.

W roku 2004 odbyły się dwa spotkania robocze Grupy 4 (Ochrona przed katastrofami/Ochrona środowiska): 18 – 20 marca w Doubicach (Ustecki Kraj) oraz 7 – 10 listopada w Łądku Zdrój, w których uczestniczył przedstawiciel Biura. Podczas spotkań strony: polska, czeska i niemiecka dokonały prezentacji struktur dot. ochrony przed katastrofami oraz systemów prawnych regulujących te zagadnienia w swoich krajach. Omówione zostały aspekty zabezpieczenia przeciwpowodziowego oraz prewencji, w których potrzebne jest wsparcie środków unijnych. Ważna jest także wymiana doświadczeń pomiędzy stronami. W odpowiedzi na duże zainteresowanie członków grupy zaprezentowany został szczegółowy opis systemu ochrony przed powodzią miasta Wrocławia w związku z zagrożeniem, jakie występuje dla aglomeracji takich jak Drezno czy Usti nad Łabą. Tematyka ta stanowi jeden z podstawowych kierunków prac merytorycznych członków grupy. Pozostałe problemy podnoszone podczas spotkań to działania służące uregulowaniu gospodarki wodnej na Nysie Łużyckiej, zunifikowanie instrukcji gospodarowania wodą oraz działania prewencyjne z zakresu szkolenia dzieci i młodzieży w przypadkach zagrożenia katastrofami, w tym przed powodzią.

4.2 Światowy Fundusz na rzecz Ochrony Przyrody (WWF)

W dniach 23 – 24 stycznia 2004 roku odbyła się w Delft w Holandii organizowana przez Światowy Fundusz na rzecz Ochrony Przyrody (WWF) konferencja na temat naturalnych sposobów zapobiegania powodziom. W konferencji ze strony polskiej uczestniczyli: przedstawiciele Dolnośląskiego ZMiUW, RDLP, starostwa Wołowskiego oraz gminy Wołów, Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” oraz organizacji ekologicznych.

Podczas konferencji omawiane i prezentowane były konkretne inwestycje (działania) podejmowane w krajach Europy (Holandii, Danii, Włoszech, Anglii). Z polskiej strony przedstawiony został projekt Domaszków - Tarchalice (utworzenie polderu sterowanego) na rzece Odrze, woj. dolnośląskie, gmina Wołów. Zdaniem organizacji ekologicznych zasadniejsze byłoby zwiększenie w tym miejscu retencji korytowej poprzez odsunięcie prawostronnego wału rzeki Odry na odcinku Domaszków - Tarchalice. Uczestnicy konferencji ze strony polskiej kolejno odnosili się do rozwiązań zaproponowanych przez organizacje ekologiczne. W stanowisku Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” skrótkowo zostały przedstawione założenia i cele realizacji Programu. Podkreślony został fakt, iż mimo położenia głównego nacisku na zabezpieczenie przeciwpowodziowe, inwestycje o charakterze proekologicznym są również w ramach Programu realizowane (inwestycje w komponencie LASY, projekt badawczy „Ocena stanu ekologicznego Jeziora Turawskiego w celu opracowania działań na rzecz jego poprawy”). Ponadto zadeklarowana została gotowość sfinansowania opracowania studialnego oceniającego rozważane warianty tak, aby wariant przyjęty do realizacji był korzystny z punktu widzenia ekonomicznego, gospodarczego i społecznego.

W dniach 9 – 10 maja 2004 roku odbyła się wizyta studyjna w Niemczech pn. „Przyjazne środowisku metody ochrony przed powodzią wraz z przykładami renaturyzacji rzek”. Szczególnie istotna była wymiana doświadczeń dotyczących wpływu budownictwa hydrotechnicznego na przyrodę dolin rzecznych. W związku z realizowanymi i planowanymi inwestycjami dotyczącymi ochrony przeciwpowodziowej od samego początku duży nacisk kładziony jest na minimalizację ich wpływu na ekosystem, a z drugiej na ich odbudowę w miejscach, gdzie uległy degradacji. Dyskutowano nad zmniejszeniem negatywnego dla fauny i flory wpływu melioracji, regulacji dna koryt oraz budowy zapór i stopni wodnych w aspekcie inwestycji zrealizowanych i realizowanych w obszarze zlewni rzek Fulda, Diemel oraz Ren.

5 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z FUNDUSZY WSPÓLNOTOWYCH, JAK RÓWNIEŻ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ ZMIERZAJĄCYCH DO POZYSKIWANIA POZABUDŻETOWYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU ZE ŹRÓDEŁ KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH

5.1 Pozyskiwanie środków z funduszy unijnych na realizację zadań „Programu dla Odry 2006” – Fundusz Spójności

W roku 2004 kontynuowano starania o pozyskiwanie środków na realizację zadań inwestycyjnych realizowanych w ramach „Programu dla Odry 2006”. W listopadzie 2004r. zaktualizowano Karty Potencjalnego Przedsięwzięcia (KPP) dla wybranych przedsięwzięć z zakresu ochrony przeciwpowodziowej (Tab. 1), dla których KPP zostały złożone jeszcze w 2003r.

Tab. 1. Przedsięwzięcia dla których zaktualizowano KPP - ochrona przeciwpowodziowa

Przedsięwzięcie	Koszt ogólny zadania	Wnioskowany udział Funduszu Spójności	Procentowy udział Funduszu Spójności
Ochrona przed powodzią Doliny Górnej i Środkowej Odry, poprzez: 1. Budowę zbiornika przeciwpowodziowego „Racibórz Dolny” na rzece Odrze oraz 2. Modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego.	1 556 403 000 zł (z VAT) 1 275 752 000 zł (bez VAT)	770 850 000 zł (z VAT)	49,53%
Budowa zbiornika przeciwpowodziowego „Racibórz”.	724 300 000 zł (z VAT) 593 700 000 zł (bez VAT)	362 150 000 zł (z VAT)	50,00%
Modernizacja Wrocławskiego Węzła Wodnego.	832 103 000 zł (z VAT) 682 052 000 zł (bez VAT)	408 700 000 zł (z VAT)	49,11%
Zbiornik przeciwpowodziowy Kamieniec Ząbkowicki.	681 400 000 zł (z VAT) 556 660 000 zł (bez VAT)	511 051 000 zł (z VAT)	75,00%

Decyzja o zaktualizowaniu KPP dla przedsięwzięcia pn. Ochrona przed powodzią Doliny Górnej i Środkowej Odry poprzez: 1. Budowę zbiornika przeciwpowodziowego „Racibórz Dolny” na rzece Odrze oraz 2. Modernizację Wrocławskiego Węzła Wodnego, zapadła podczas spotkania zorganizowanego w dniu 8 listopada 2004r. przez Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006”, w którym uczestniczyli przedstawiciele Ministerstwa Środowiska, Narodowego i Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewodów, Marszałków, RZGW oraz ZMiUW.

Aby móc starać się o dofinansowanie ze środków unijnych zarówno z Funduszu Spójności jak i funduszy strukturalnych, koniecznym jest posiadanie wkładu własnego. Ważnym elementem całego procesu przygotowawczego jest sporządzenie stosownych dokumentów, które stanowią załączniki do Wniosków o dofinansowanie. Pełnomocnik finansuje szereg Studiów Wykonalności i Raportów Oddziaływania na Środowisko dla przedsięwzięć z zakresu ochrony przeciwpowodziowej, dla których beneficjenci będą mogli starać się o dofinansowanie ze środków unijnych. W roku 2004 zakończono stosowną dokumentację dla „Udrożnienia toru wodnego jeziora Dąbie” oraz „Ochrony od powodzi miasta Słubice”. Dla tych przedsięwzięć jeszcze w 2003r. Pełnomocnik złożył KPP do dofinansowania z Funduszu Spójności.

Gros zadań z zakresu gospodarki wodno – ściekowej, z komponentu ochrony wód, zostało zgłoszonych do dofinansowania z Funduszu Spójności przez jednostki odpowiedzialne za tę dziedzinę gospodarki. Minister Środowiska zaakceptował 35 projektów zarekomendowanych przez Komitet Sterujący ds. Funduszu Spójności do przygotowania Wniosków o dofinansowanie z Funduszu Spójności. W konsekwencji, po przesłaniu w sierpniu 2004r. sporządzonych wniosków, Komisja Europejska podjęła decyzję o sfinansowaniu 21 zadań z całej Polski, wśród których 8 przedsięwzięć

realizowanych będzie w dorzeczu Odry (Tab. 2). Na decyzję Komisje Europejskiej oczekuje jeszcze 15 projektów, wśród których 5 jest z dorzecza Odry (Tab. 3).

Tab. 2 Projekty - dla których Komisja Europejska podjęła decyzję o dofinansowaniu z Funduszu Spójności - infrastruktura wodno-ściekowa w dorzeczu Odry

Lp.	Nazwa projektu	Województwo	Ogólny koszt projektu w tys. euro	Data przekazania aplikacji KE	Data podjęcia przez KE decyzji o dofinansowaniu z FS
1.	Rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej we Wrocławiu - faza II.	dolnośląskie	50 251	13.08.2004r.	16.12.2004r.
2.	Kompleksowa poprawa gospodarki wodno - ściekowej na terenie gminy Bytom.	śląskie	62 210	10.08.2004r.	17.12.2004r.
3.	Program kanalizacji sanitarnej gmin dorzecza Górnej Odry z odprowadzeniem ścieków do oczyszczalni ścieków w Raciborzu.	śląskie	21 812	12.08.2004r.	16.12.2004r.
4.	Rozwiązanie gospodarki wodno - ściekowej dla mieszkańców gmin Jastrzębie Zdrój, Mszana, Godów, ochrona zlewni rzek Górnej Odry i Wisły.	śląskie	33 890	11.08.2004r.	16.12.2004r.
5.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zabrze.	śląskie	89 670	12.08.2004r.	21.12.2004r.
6.	Uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej Miasta Zielona Góra oraz gmin Zielona Góra i Świdnica.	lubuskie	31 346	13.08.2004r.	16.12.2004r.
7.	Gospodarka wodno - ściekowa dla Łodzi - faza II.	łódzkie	188 025	12.08.2004r.	17.12.2004r.
8.	Uporządkowanie systemu odbioru ścieków w Kaliszu.	wielkopolskie	15 981	11.08.2004r.	14.12.2004r.
SUMA			493 185		

Tab. 3 Projekty oczekujące na decyzję Komisji Europejskiej o dofinansowaniu z Funduszu Spójności.

Lp.	Nazwa projektu	Województwo	Ogólny koszt projektu euro w tys.	Termin przekazania wniosku KE
1.	Odprowadzanie ścieków sanitarnych z miasta Nysa i wsi Gminy Nysa.	opolskie	15 690	11.08.2004r.
2.	Sieć kanalizacji sanitarnej dla miasta i gminy Sieradz oraz modernizacja stacji wodociągowej w Sieradzu.	łódzkie	26 830	11.08.2004r.
3.	Wypełnienie zlewni kolektora sanitarnego Pabianice GOŚ-ŁAM - modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej miast.	łódzkie	15 885	16.08.2004r.
4.	Kanalizacja obszaru Parku Krajobrazowego „Puszcza Zielonka” i okolic.	wielkopolskie	38 181	13.08.2004r.
5.	Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz oczyszczalni ścieków komunalnych w Tarnowskich Górach.	śląskie	19 080	13.08.2004r.
SUMA			115 666	

5.2 Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na realizację „Programu dla Odry 2006” – Phare CBC

W 2002 roku rozpoczęto prace nad pozyskaniem środków z **Phare CBC Polska – Niemcy 2003** na projekt pn. „Transgraniczny program zapobiegania powodzi z uwzględnieniem działań z zakresu gospodarki przestrzennej w dorzeczu Odry” – Projekt OdraRegion, który jest projektem komplementarnym do zrealizowanego międzynarodowego projektu ODERREGIO I oraz obecnie realizowanego ODERREGIO II. Jego głównym celem jest osiągnięcie ochrony przeciwpowodziowej przez działania z zakresu planowania przestrzennego, gospodarki wodnej i rozwoju regionalnego oparte na transgranicznej współpracy w całym obszarze dorzecza Odry. W ramach tego projektu, w sposób szczegółowy, analizowane będą działania podejmowane w obszarze zlewni rzeki Warty oraz Zalewu Szczecińskiego. W grudniu 2003r. podpisano Memorandum Finansowe Programu Współpracy Przygranicznej Polska-Niemcy Phare 2003, którym zatwierdzono do dofinansowania z Phare CBC Polska – Niemcy 2003 projekt zgłoszony przez Pełnomocnika. Kwota dofinansowania wynosi 200 tys. euro. Zgodnie z procedurami realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Phare, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. „Programu dla Odry 2006” przygotowało Zakres Wymagań (Terms of Reference) dla przedmiotowego projektu, który został przedłożony Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare, która przekaze opracowanie do konsultacji Reprezentantom Komisji Europejskiej w Polsce. Akceptacja tego Zakresu pozwoli na rozpoczęcie w 2005r. procedury przetargowej na wyłonienie wykonawcy dla Projektu OdraRegion.

5.3 Podejmowanie działań zmierzających do pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych na realizację Programu ze źródeł krajowych i zagranicznych

W okresie sprawozdawczym prowadzono rozmowy z:

- Izbą Gospodarczą we Wrocławiu na temat przyspieszenia zakończenia budowy stopnia wodnego w Malczycach. Odbyło się spotkanie z generalnym wykonawcą, firmą Maxer z Poznania, w celu opracowania strategii zmierzającej do szerszego uczestnictwa innych firm w przedsięwzięciu oraz skredytowania zadania ze środków własnych wykonawcy.
- Bankiem PKO S.A. na temat możliwości współfinansowania zadań odrzańskich.
- Niemiecko-włoską grupą kapitałową w zakresie możliwości zagwarantowania środków na realizację projektów w Polsce.

6 OPRAWOWYWANIE PROJEKTÓW DOKUMENTÓW NIEZBĘDNYCH DO OKREŚLENIA W USTAWIE BUDŻETOWEJ ŚRODKÓW NA REALIZACJĘ PROGRAMU ORAZ OPRAWOWYWANIE PRELIMINARZA WYDATKÓW ZGODNIE Z KIERUNKAMI ZADAŃ, USTALONYMI PRZEZ KOMITET STERUJĄCY PROGRAMU

Zgodnie z zapisem § 2 pkt 6 Rozporządzenia oraz stosownie do *Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2005 (Dz. U. Nr 113, poz. 1189)*. Pełnomocnik Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” wystąpił do Ministra Środowiska, Wojewodów i Marszałków województw objętych działaniem Programu (Opolskie, Śląskie, Dolnośląskie, Lubuskie, Zachodniopomorskie, Kujawsko-Pomorskie, Wielkopolskie, Łódzkie) z prośbą o sporządzenie i przekazanie formularzy planistycznych do projektu budżetu na rok 2005 – druki RZ-18.

W 2004 roku prace planistyczne nad budżetem na rok 2005 (formularze RZ) prowadzone były w oparciu o następujące założenia:

1. Średnioroczne wskaźniki inwestycyjne (zgodnie z pismem Ministra Finansów nr BP9-0630(93)/BST/607/03 z dnia 29.08.2003r.): na rok 2002 – 100,0% oraz na rok 2003 – 101,0%. Na rok 2004 przyjęto wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych wg ustawy budżetowej na poziomie 102,0%. Łącznie przelicznik – 103,02%,
2. Zsumowane zostały kwoty: planowane na rok 2005 nakłady wg załącznika nr 2 do Ustawy - 67 719 692 zł oraz zaległe z roku 2002 – 44 235 tys. zł (w poziomie cen z roku 2001).

Na podstawie otrzymanych materiałów oraz w oparciu o zapisy Ustawy ze szczególnym uwzględnieniem załączników nr 2, 3 i 4 do Ustawy, a także biorąc pod uwagę przedstawione powyżej fakty, Pełnomocnik Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” wystosował prośbę o zabezpieczenie w roku 2005 kwoty **115 335 219 zł** w formie odrębnej rezerwy celowej na finansowanie zadań objętych programem wieloletnim „Program dla Odry 2006”. Do pisma załączone zostały formularze:

1. RZ – 8 Projekt budżetu państwa na 2005 r. – współfinansowanie projektów z Funduszu Spójności,
2. RZ – 12 Projekt budżetu państwa na 2005 r. - środki budżetu państwa przeznaczone na finansowanie inwestycji,
3. RZ – 18 Projekt budżetu państwa na 2005 r. - programy wieloletnie.

W oparciu o pismo Ministra Finansów FS8 – 4110/2/2004 z dnia 28 lipca 2004r. informujące o zaplanowaniu na rok 2005 rezerwy celowej na finansowanie zadań „Programu dla Odry 2006” w wysokości 67 720 tys. zł przygotowane zostały formularze planistyczne:

1. BW-I Projekt budżetu państwa na 2005 r. – środki budżetu państwa przeznaczone na finansowanie inwestycji wraz z omówieniem,
2. IP projekt budżetu państwa na 2005 r. – wniosek przyznania środków budżetowych na finansowanie inwestycyjnego programu wieloletniego,
3. F-SPO Projekt budżetu państwa na 2005r. – współfinansowanie projektów z Funduszu Spójności.

Jednocześnie, mając na uwadze brak nakładów budżetu państwa w formie rezerwy celowej roku 2002, Pełnomocnik Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” wystąpił do Ministra Finansów z wnioskiem o zwiększenie rezerwy celowej na rok 2005. Wniosek Pełnomocnika został poparty przez przedstawicieli poszczególnych resortów, jak i przez organy administracji rządowej i samorządowej na szczeblu wojewódzkim oraz parlamentarzystów. Efektem podjętych działań było przyjęcie przez Sejm RP poprawki do projektu ustawy budżetowej na rok 2005 polegającej na zwiększeniu rezerwy celowej na realizację „Programu dla Odry 2006” o 15 000 tys. zł (w tym 10 000 tys. zł pochodzące z Międzynarodowych Instytucji Finansowych) do kwoty 82 720 tys. zł.

Zapisanie w projekcie budżetu państwa na rok 2005 kwoty 82 720 tys. zł w części 83 – rezerwy celowe, z przeznaczeniem na realizację zadań „Programu dla Odry 2006” pozwoliło na rozpoczęcie prac zmierzających do podziału zaplanowanych środków.

7 PRZYGOTOWYWANIE PLANÓW FINANSOWO-RZECZOWYCH ORAZ HARMONOGRAMU DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH W RAMACH PROGRAMU

Stosownie do zapisów ustawy budżetowej przygotowano plan rzeczowo-finansowy odnoszący się do wydatkowania kwot związanych z realizacją „Programu dla Odry 2006”. Rezerwę celową budżetu państwa na realizację „Programu dla Odry 2006” na rok 2004 wynoszącą 91 288 000 zł podzielono według części budżetowych (Tab. 4)

Tab. 4. Podział rezerwy celowej - „Program dla Odry 2006”.

Lp.	Dysponent	Część budżetowa	Kwota w złotych
1	Minister Środowiska	22	51 348 000
2	Minister Środowiska	41	1 500 000
3	Wojewoda Dolnośląski	85/02	24 747 000
4	Wojewoda Kujawsko-Pomorski	85/04	600 000
5	Wojewoda Lubuski	85/08	3 550 000
6	Wojewoda Łódzki	85/10	1 500 000
7	Wojewoda Opolski	85/16	2 300 000
8	Wojewoda Śląski	85/24	1 200 000
9	Wojewoda Wielkopolski	85/30	3 348 000
10	Wojewoda Zachodniopomorski	85/32	1 195 000
Część 83 Rezerwa celowa na realizację „Programu dla Odry 2006” w roku 2004			91 288 000

Pierwotny podział rezerwy celowej został zmieniony decyzjami Ministra Finansów, uruchomionymi na wniosek Pełnomocnika, w związku z faktem innych rozwiązań finansowania zadań Programu w szczególności:

- Podjęciem decyzji o realizacji II etapu Systemu Informacji Przestrzennej Dorzecza Odry w roku 2005.
- Określeniem przez Komisję Europejską terminu wniesienia własnego wkładu do projektu realizowanego w ramach PHARE CBC na rok 2005.
- Weryfikacją pierwotnych wartości kosztorysowych zadań związaną z rozstrzygniętymi przetargami przeprowadzanymi przez Pełnomocnika lub przez instytucje podległe Ministrowi Środowiska.

Zarówno podział rezerwy celowej, jak i późniejsze zmiany decyzji Ministra Finansów dokonywane były w oparciu o wnioski dysponentów szczegółowo konsultowane również z jednostkami bezpośrednio realizującymi zadania Programu. Natomiast wszelkie zmiany niewymagające zmiany decyzji Ministra Finansów poddawane były akceptacji Pełnomocnika Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006”.

8 ANALIZOWANIE I OCENIANIE ROZWIĄZAŃ PRAWNYCH I EKONOMICZNYCH Z DZIEDZIN ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ PROGRAMU

Na podstawie §2 ust. 9 Rozporządzenia Pełnomocnik:

1. W dniu 1 marca 2004 roku zaopiniował pozytywnie projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zakresu instrukcji gospodarowania wodą i instrukcji utrzymania systemów melioracyjnych, nie wnosząc do niego uwag.
2. W dniu 6 maja 2004 roku zaopiniował i wystosował stanowisko w sprawie mechanizmów wspierania rozwoju energetyki odnawialnej w Polsce w aspekcie opracowanego projektu Ustawy o energii uzyskanej ze źródeł odnawialnych.
3. W dniu 21 lipca 2004 roku zaopiniował pozytywnie projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych wchodzących w skład Komitetu Sterującego dla strategii wykorzystania Funduszu Spójności, proponując rozważenie dwóch drobnych uwag.

9 INICJOWANIE KONTROLI PRZEBIEGU REALIZACJI INWESTYCJI I PROJEKTÓW PROGRAMU.

Na podstawie §2 pkt 10 Rozporządzenia Pełnomocnik został upoważniony do inicjowania kontroli przebiegu realizacji inwestycji i projektów Programu. Z racji tego, że rok 2004 był rokiem o największej do tej pory ilości zakończonych zadań finansowanych z rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonych na „Program dla Odry 2006”, Pełnomocnik po raz pierwszy w roku 2004 skorzystał ze swoich kontrolnych uprawnień.

W roku 2004 przeprowadzone zostały kontrole trzech zadań:

1. Wspólnie z Departamentem Leśnictwa z Ministerstwa Środowiska w dniach 8-9 grudnia 2004r. przeprowadzono kontrolę wykonania zadania realizowanego przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych we Wrocławiu. Kontrola dotyczyła inwestycji polegającej na wykonaniu robót związanych z odtworzeniem i uzupełnieniem istniejącego systemu drenującego i irygacyjnego, oraz budowę nowej sieci wodnomelioracyjnej na terenie Nadleśnictwa Ruszów (gmina Węgliniec, woj. dolnośląskie). Czynności sprawdzające obejmowały zapoznanie się z dokumentacją przetargową, sprawdzenie poprawności przebiegu postępowania przetargowego oraz odbyła się wizytacja terenowa. Kontrola wykazała, że dotacja z „Programu dla Odry 2006” została wykorzystana prawidłowo i zgodnie z przeznaczeniem.
2. Ostatnia kontrola odbyła się 14 grudnia 2004 r. w siedzibie Dolnośląskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych i dotyczyła dwóch zadań: „Polder Kotowice - etap I – wały Siechnice - Groblice” oraz „Zacisze – Zalesie – modernizacja wału kanału Powodziowego na odcinku mosty Jagiellońskie – Swojczyckie”. Kontrola dotyczyła poprawności przeprowadzonych postępowań przetargowych oraz dokumentów z nich wynikających, a także dokumentów potwierdzających wywiązywanie się stron z podpisanej umowy. W żadnym z analizowanych przetargów nie stwierdzono uchybień proceduralnych.

10 REALIZACJA INNYCH ZADAŃ POWIERZONYCH PRZEZ RADĘ MINISTRÓW LUB PREZESA RADY MINISTRÓW, ZWIĄZANYCH Z PROGRAMEM ORAZ ZE ZRÓWNOWAŻONYM ROZWOJEM DORZECZA ODRY

W okresie sprawozdawczym zarówno Rada Ministrów jak i Prezes Rady Ministrów nie powierzały Pełnomocnikowi Rządu do Spraw „Programu dla Odry 2006” innych spraw poza wymienionymi w Ustawie i Rozporządzeniu.

11 POWOŁYWANIE ZESPOŁÓW DO OPRACOWANIA OKREŚLONYCH ZAGADNIEŃ ORAZ ZLECANIE PRZEPROWADZANIA EKSPERTYZ I OPINII

Realizując uprawnienia zawarte w §6 Rozporządzenia, Pełnomocnik w dniu 4 maja 2004 roku zlecił Profesorowi Władysławowi Buchholzowi z Instytutu Morskiego w Szczecinie sporządzenie opracowania „Analiza i ocena wariantów tras żeglugowych dla statków rzeczno-morskich pomiędzy portem Schwedt a Zatoką Pomorską”. W swoim opracowaniu autor wskazał szczególnie na hydrograficzne, hydrauliczne oraz hydrologiczne zjawiska i zagrożenia na dolnej Odrze. Określone zostały główne czynniki generujące stany i przepływy wód oraz wynikające z nich zagrożenia. Największym zagrożeniem są zatory lodowe, zarówno w aspekcie ryzyka wystąpienia powodzi, jak i dla żeglowności na Odrze. Oprócz zatorów autor wskazał na niebezpieczeństwa wynikające z siły i kierunku wiatru oraz stanów morza (powodzie cofkowe). Istotne jest, że przy określaniu wariantów aspekty te, przeanalizowane przez autora, były zawsze poruszane.

Ponadto w związku z prowadzonymi na zamówienie Pełnomocnika pracami nad studiami wykonalności dla poszczególnych zadań, zlecono sporządzenie koreferatów opiniujących poszczególne dokumenty.

12 PODSUMOWANIE I WNIOSKI

- Rok 2004 to trzeci rok konsekwentnej i skutecznej realizacji jednego z największych wieloletnich programów inwestycyjnych w obecnym budżecie państwa - „Programu dla Odry 2006”,
- Niepokój budzi brak odpowiednio dużego do wartości zadań Programu finansowania ze środków zewnętrznych jak: kredyty od instytucji finansujących, środki Unii Europejskiej,
- Konieczne jest umożliwienie finansowania zadań Programu ze środków Funduszu Spójności, czy zaangażowanie kapitału w ramach partnerstwa prywatno-publicznego. Budżet państwa nie będzie w stanie udźwignąć ogromnych nakładów niezbędnych dla rozwoju gospodarki wodnej czy infrastruktury z nią związanej,
- Należy dążyć do wykorzystania wciąż olbrzymiego, choć wymagającego znacznych nakładów, potencjału śródlądowych dróg wodnych. Odrzańska Droga Wodna już dziś jest połączona z systemem europejskich dróg wodnych. Jej skojarzenie z infrastrukturą portów śródlądowych i morskich, siecią dróg, autostrad i kolei winno otworzyć możliwości rozwoju gospodarki regionów nadodrzańskich,
- „Program dla Odry 2006” może stanowić i stanowi doskonale ogniwo łączące rządowy program z interesami regionów, ogniwo stymulujące nie tylko rozwój społeczno-gospodarczy regionów, ale również poszczególnych dziedzin gospodarki,
- Wielowymiarowy charakter działań jaki niewątpliwie wiąże się z realizacją Programu winien mieć odzwierciedlenie w Narodowym Planie Rozwoju na lata 2007-2013, Sektorowych jak i Regionalnych Programach Operacyjnych. Brak stosownych zapisów uniemożliwi lub zupełnie wykluczy realizację przedsięwzięć, których wartości kosztorysowe sięgają setek milionów złotych.